

تبیین میزان درونگرایی دانش آموزان بر اساس آموزش در بسترهای مجازی در پاندمی کرونا

معصومه بهرامی مهرا، رضا اژنی عشری ۲ و اسرین یزدانی ۳

۱ کارشناسی رشته دینی و عربی، دانشگاه فرهنگیان شهید باهنر masoumehbahramimehr22@yahoo.com

۲ آموزگار ابتدایی و کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان شهیدان پاکتاز یزد parsas58m@gmail.com

۳ کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه یادگار امام Asrin.yazdani@gmail.com

چکیده

همه دانش آموزان به یک اندازه جذب آموزش مجازی نمی شوند و میزان و نحوه استفاده آنها از سیستم آموزش مجازی یکسان نیست. برخی ویژگی های شخصیتی خاص باعث می شوند تا افراد در موقعیت های گوناگون زندگی رفتار سازگارانه تری از خود نشان دهند. هدف این پژوهش تبیین میزان درونگرایی دانش آموزان بر اساس آموزش در بسترهای مجازی در پاندمی کرونا بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری نیز کلیه دانش آموزان پایه بخش صومای برادوست ارومیه بود که از بین آنان تعداد ۳۸۴ نفر به شیوه نمونه گیری خوشه ای انتخاب گردید. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه های استاندارد شده آموزش مجازی و نیز مقیاس برونگرایی بود. نتایج حاصل از آزمون فرضیه ها توسط نرم افزار spss با استفاده از آزمون های همبستگی نشان داد که رابطه آموزش مجازی با درونگرایی دانش آموزان مثبت و معنی دار است و تمامی مولفه های آموزش مجازی قابلیت پیش بینی میزان درونگرایی دانش آموزان را دارند. لذا با توجه نتایج اصلی این پژوهش پیشنهاد می شود خانواده ها و عوامل مدرسه بر میزان استفاده دانش آموزان از فضای مجازی کنترل داشته باشند و زمینه های استفاده افراطی آن را محدود نمایند.

کلیدواژه ها: آموزش مجازی، درون گرایی، دانش آموزان، صومای برادوست.

مقدمه

با شیوع گسترده ویروس کرونا اگرچه همه افسار و گروه‌های سنی در معرض خطر این بیماری قرار داشتند، اما با توجه به جمعیت بالای دانش‌آموزان، تراکم کلاس‌های درسی، استفاده از امکانات و فضاهای عمومی و مشترک و در نتیجه آن پیامدهای سلامتی و احتمال بالای انتقال ویروس از طریق این گروه به آحاد جامعه، مراقبت و کنترل فضاهای آموزشی از نخستین اقدامات کشورهای مبتلا به این بیماری بوده است. در ششم مارس ۲۰۱۹ حدود ۱۹۲ میلیون کودک و جوان به دلیل تعطیلی گسترده آموزشگاهها توسط دولت‌ها به منظور کند کردن شیوع کرونا به اجبار از حضور در مدرسه محروم شدند. نوزده کشور تمام مدرسه‌ها در قلمرو خود را تعطیل کردند و این باعث ضربه به دانش‌آموزان پایه‌های پیش دبستانی تا دبیرستان گردید (یونسکو، ۲۰۲۰). بر همین اساس سازوکارهای بسیار گسترده‌ای برای پیشبرد امور آموزشی و تحقیقاتی با تمرکز بر بستر فضای مجازی و آموزش از راه دور طراحی و تدوین گردید. به منظور ساماندهی آموزش مجازی دانش‌آموزان در وزارت آموزش و پرورش، شبکه آموزشی دانش‌آموزان (شاد) طراحی و پیاده‌سازی شد. ساختار شبکه آموزشی شاد همانند ساختار مدرسه واقعی است یعنی دانش‌آموزان وارد کلاس مجازی میشوند و معلم در همان زمان مطابق با برنامه کلاسی که مدیر مدرسه ارائه میدهد، حضور دارد و فرآیند یاددهی و یادگیری را دنبال میکند. نظارت بر کلاس درس مجازی معلمان و حضور و غیاب دانش‌آموزان بر عهده مدیر و کادر اداری مدرسه است (عباسی، حجازی، حکیم زاده، ۱۳۹۹).

از طرفی ویژگی‌های هر انسانی منحصر به فرد است. اما به نظر می‌رسد که می‌توان آنها را طبقه‌بندی کرد. به سخن دیگر، می‌توان در ویژگی‌های انسان‌ها تشابهاتی یافت. روان‌شناسان سعی کرده‌اند افراد را در طبقات مختلف جای دهند. طبقه بندی شناخته شده‌ای که کارل گوستاو یونگ پیشنهاد کرده، طبقه بندی به صورت برون‌گرایی - درون‌گرایی است. یونگ آدمیان را برحسب اینکه بیشتر متوجه عالم برون باشند یا عالم درون به دو گروه تقسیم می‌کند. گروه اول را برون‌گرا و گروه دوم را درون‌گرا می‌خواند. پیش از یونگ دانشمندان دیگری هم به این معنی توجه داشته‌اند، ولی یونگ در این باب به تحقیق پرداخته و مطلب را به تفصیل بیان کرده است (مک کورد و جوزف، ۲۰۲۰). یک ویژگی شخصیتی که در آن شخص به خود ذهنی خود علاقه مند است، درونگرا نامیده می‌شود. درونگراها ذاتاً محفوظ هستند، زیرا درگیر افکار و احساسات خود هستند. بنابراین، آنها به فضای شخصی زیادی نیاز دارند. علاوه بر این، این افراد زمانی که تنها هستند احساس راحتی و انرژی بیشتری می‌کنند. بنابراین، فعالیت‌های انفرادی را به تعامل اجتماعی که شامل خواندن، نوشتن، گوش دادن به موسیقی و غیره می‌شود، ترجیح می‌دهند (کاین، ۲۰۱۳). آنها دنیای خود را از حقایق، احساسات، خیالات و غیره دارند. بسیاری بر این باورند که افراد درونگرا خجالتی و ضد اجتماعی هستند، بلکه ترس اجتماعی دارند و شنوندگان فعالی هستند. آنها به راحتی دوست نمی‌شوند و دوستان کمی دارند، اما دوستی آنها ریشه‌ای عمیق دارد (فان، ۲۰۱۳).

یک درونگرا را می‌توان به عنوان کسی تعریف کرد که انرژی خود را از حضور در شرکت خود و داشتن زمان برای "شارژ مجدد" خود به دست می‌آورد. فردی که درونگرا است ممکن است گوشه‌گیر و خجالتی به نظر برسد، اگرچه ممکن است همیشه اینطور نباشد (گادری و همکاران، ۲۰۱۱). درونگراها ممکن است ترجیح دهند در فعالیت‌های کمتر محرک شرکت کنند و از خواندن، نوشتن یا مراقبه لذت ببرند. درونگراها معمولاً ترجیح می‌دهند روی یک فعالیت متمرکز شوند، موقعیت‌ها را با دقت تجزیه و تحلیل کنند و قبل از صحبت کردن، بیشتر فکر کنند.

افراد درونگرا کسانی هستند که واکنش آنها نسبت به موقعیت‌های مختلفی، منفی است یا از این موقعیت‌ها فرار می‌کنند و- ساکت می‌باشند. لذا می‌توان انتظار داشت که بین درون‌گرایی و نحوه استفاده از آموزش مجازی رابطه وجود دارد. تحقیقات متعددی در راستا متغیرهای پژوهشی انجام شده است ولیکن پژوهشی که ترکیب متغیرها را مورد بررسی قرار داده باشد یافت

¹ McCord & Joseph

² Cain

نگردید. آلکان و مینگ (۲۰۱۸) نشان داد که رابطه منفی بین سطح مهارت تکنولوژی ارتباطات و اطلاعات دانش آموزان و فراوانی استفاده از دستگاه های الکترونیکی برای ارتباطات اجتماعی وجود دارد. حسن زاده، بیدختی، رضایی و رهایی (۱۳۹۱) در پژوهش خود نشان دادند که بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی همبستگی معنادار و منفی وجود دارد. بر اساس تحقیقات کیسلر (۲۰۱۱) مشخص شد که استفاده از اینترنت به طور کلیو آموزش های مجازی به طور خاص نتایج بهتری برای برونرها و کسانی که از حمایت بیشتری برخوردارند، دارد و نتایج بدتری برای درون گراها و کسانی که از حمایت کمتری برخوردارند، دارد. نتایج مطالعه رافضی و شجاعی (۱۳۹۷) نشان داد که از میان ابعاد شخصیتی، فقط روان آزرده خویی با میزان استفاده از شبکه های اجتماعی رابطه مثبت معنادار دارد اما برون گرای، پذیرا بودن و مسئولیت پذیری با میزان استفاده از شبکه های اجتماعی رابطه منفی معناداری داشت.

استفاده از فناوری های نوین یکی از جلوه های آشکار دنیای پیشروست. استقرار پلتفرم های آموزش مجازی نیز به عنوان یکی از ابعاد نوپای این فناوری های جدید جهان معاصر، نقش به سزایی در تغییر و تحول سیستم آموزشی دارد (کست بوم، رایبسون، نیستادل و الوارز، ۲۰۱۲). به نظر می رسد با توجه به گسترش سریع استفاده از ساختارهای آموزش مجازی در ایران، بررسی تبعات و پیامدهای گسترش به کارگیری این فناوری ها در عرصه های گوناگون کاملاً ضروری است. استفاده از این فناوری های نوین در محیط های زندگی، یک فرهنگ یکپارچه و بی سابقه نیز ایجاد نموده است که فرهنگ، رفتار، شخصیت و هویت کاربران را به مبارزه خوانده و اغلب از آنها سبقت گرفته است (ودودی و دلور، ۱۳۹۴).

به نظر محققان آموزش مجازی با فراهم کردن فضایی غیر واقعی برای ایجاد رابطه، دانش آموزان را از تعامل با یکدیگر و ایجاد روابط حقیقی باز می دارد. اما، به همان مقدار که اینترنت تهدیدی برای روابط اجتماعی به شمار می آید، اکثر روابط و تعاملات مجازی که دانش آموزان در دنیای مجازی برقرار می کنند می تواند پایه ها، زیرساخت ها و آموزش های لازم برای برقراری روابط اجتماعی واقعی در دنیای حقیقی را فراهم نماید. بنابراین، اینترنت می تواند از یک سو، تهدیدی برای مهارت ها و روابط اجتماعی محسوب شود و از سوی دیگر، فرصتی مناسبی برای رشد مهارت ها و روابط اجتماعی به شمار می آید (محمدجانی و صفرنواده، ۱۳۹۳).

آموزش مجازی امروزه تقریباً به معنای استفاده از شیوه های پیشرفته رایانه ای انتقال مواد و مطالب درسی به فراگیران، یادگیران، دانش آموزان است. آموزش مجازی یک سیستم مستقل جهت ارائه خدمات الکترونیک و با بهره گیری از فناوری های نوین اطلاعاتی و ارتباطی است (هالفر و روزینهیک، ۲۰۱۴). در واقع آموزش مجازی، فرصتی بی بدیل برای رویارویی با محدودیت های آموزش حضوری، تحقق آرمان آموزش برای همه و زمینه سازی برای توسعه پایدار و متوازن در کشور است (بیلوروس، کورنیلوا، ایسانلیخ و فیرسوا، ۲۰۱۸). حرکت به سوی رویکردهای نوین در نظام آموزشی ایجاب کرده است که بسیاری از نظام های آموزشی جهان از فناوری آموزش مجازی در ارایه دوره ها استفاده کنند (قربانخانی و صالحی، ۱۳۹۵). آموزش مجازی اگر به درستی شناسایی و بکار گرفته شود علاوه بر تقویت یادگیری های موضوعی، برخی از مهارت های اساسی نظیر توانایی حل مسأله، خلاقیت، نوآوری و مدیریت و مهارت های روابط انسانی را در فراگیران را نیز تقویت نماید.

¹ Alkan, & Meinck

² kisler

³ Kestnbaum, Robinson, Neustadt & Alvarez

⁴ Hifer & Rosenheck

⁵ Borus, Kornilova, esyaOlikh & Firsova

در نهایت بسیاری از نظام‌های آموزشی در سراسر دنیا همزمان با شیوع ویروس کرونا به طراحی و ارائه آموزش‌های رسمی به صورت مجازی پرداختند تا پاسخگوی نیازهای آموزشی جامعه شان باشند. تأمین آموزش از طریق آموزش‌های مجازی نقش مهمی در مقابله با عواقب و اثرات منفی شیوع ویروس کرونا در حوزه آموزشی داشته و دارد ولیکن نباید به ویژگی‌های شخصیتی دانش‌آموزان از جمله درونگرایی غافل بود. لذا بر همین اساس و با توجه ادبیات موضوعی پژوهش و با توجه به اینکه این موضوع تا کنون در هیچ پژوهشی مورد بررسی و تفحص قرار نگرفته است، لذا هدف اصلی پژوهش حاضر تبیین میزان درونگرایی دانش‌آموزان بر اساس آموزش در بسترهای مجازی در پاندمی کرونا می باشد.

روش و پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی پیمایشی می باشد. جامعه آماری در این پژوهش شامل جامعه‌ی آماری پژوهش کلیه دانش‌آموزان پایه ششم بخش صومای برادوست می باشد. بر این اساس در پژوهش حاضر از جدول مورگان برای به دست آوردن حجم نمونه استفاده شد که بر اساس این جدول و با توجه به حجم جامعه انتخاب شد. با توجه به ماهیت و حجم جامعه آماری نمونه به روش خوشه‌ای انتخاب شد. در واقع با توجه به گستردگی جامعه و تعداد مدارس در مرحله اول از بین مدارس و در مرحله دوم از دانش‌آموزان مدارس انتخاب گردید. در این راستا با توجه به حجم جامعه آماری ۳۸۴ نفر انتخاب گردیدند تا به پرسشنامه‌های پژوهش پاسخ دهند. جهت توزیع پرسشنامه‌ها تعدادی مدارس (مدرسه) انتخاب و سپس پرسشنامه الکترونیکی طراحی و بخشی از پرسشنامه‌ها بصورت الکترونیکی در گروه‌های مجازی و شبکه‌های شاد با نظارت معلمان در بین دانش‌آموزان توزیع شد و بخشی نیز بصورت حضوری با مراجعه به مدارس منتخب و سپس بصورت تصادفی تعدادی کلاس از هر مدرسه انتخاب و با کسب اجازه از معلم و مدیر در بین دانش‌آموزان توزیع گردید. در نهایت ۳۸۴ پرسشنامه صحیح جمع‌آوری گردید.

مرحله‌ی گردآوری اطلاعات آغاز فرآیندی است که طی آن پژوهشگر یافته‌های کتابخانه‌ای و میدانی را گردآوری می‌کند و به روش استقرایی به فشرده‌سازی آنها از طریق طبقه‌بندی و سپس تجزیه و تحلیل می‌پردازد و فرضیه‌های تدوین شده‌ی خود را مورد ارزیابی قرار می‌دهد و در نهایت حکم صادر می‌کند. به عبارتی پژوهشگر به اتکای اطلاعات گردآوری شده، واقعیت و حقیقت را آنطور که هست کشف می‌کند. لذا در پژوهش حاضر علاوه بر روش کتابخانه‌ای، از طریق ابزار اندازه‌گیری زیر نیز جهت جمع‌آوری داده استفاده شد

• **پرسشنامه آموزش مجازی:** در این پژوهش آموزش مجازی، با سوالات پرسشنامه آموزش مجازی کیم و همکاران (۲۰۰۵) مشخص می‌شود. بطوری که مجموعاً ۲۱ سوال پنج گزینه‌ای بوده که مقیاس پاسخگویی آن طیف لیکرت پنج درجه‌ای است که گزینه‌های آن از خیلی کم=۱ تا خیلی زیاد=۵ نمره‌گذاری شده است بطوری که نمره ۱ نشان دهنده کمترین میزان تاثیر آموزش مجازی و نمره ۵ بازگو کننده بیشترین میزان تاثیر آموزش مجازی است. این پرسشنامه دارای هفت خرده مقیاس است که هر کدام با تعدادی سوال مشخص (۳ سوال) می‌شوند. امتیاز ۱۰۵ - ۷۵ : نشان دهنده نگرش مثبت به استفاده از دنیای مجازی می باشد. امتیاز ۷۵ تا ۳۵ : نشان می دهد که نگرش ها نسبت به استفاده از دنیای مجازی تا حدودی مثبت می باشد. امتیاز زیر ۳۵ : نشان دهنده نگرش منفی نسبت به استفاده از دنیای مجازی می باشد.

- نیت استفاده : موارد ۱ تا ۳
- نگرش : موارد ۴ تا ۶
- مفید بودن درک شده در استفاده از سیستم : موارد ۷ تا ۱۰
- سهولت درک شده در استفاده از سیستم : موارد ۱۱ تا ۱۴
- سازگاری : موارد ۱۵ و ۱۶
- تأثیر اجتماعی : موارد ۱۷ و ۱۸
- لذت درک شده : موارد ۱۹ تا ۲۱

- **پرسشنامه درونگرایی- برونگرایی:** مقیاس درون گرایی - برون گرایی آیزنگ برای سنجش درونگرایی- برونگرایی افراد تنظیم شده است. این مقیاس دارای ۱۲ گزاره می‌باشد که هر گزاره نیز دو پاسخ دارد و بسته به مطابقت آن با پاسخگوی یک گزینه انتخاب می‌گردد. اندازه گیری آزمودنی با توجه به نحوه پاسخ‌دهی و نمره‌ای است که دریافت می‌کند. پرسشنامه دارای کلید نمره گذاری، فرم کلید (درونگرایی و برونگرایی) می‌باشد. نمرات بر اساس رتبه بندی مورد تفسیر قرار می‌گیرد. در این پژوهش صرفاً از گویه های درون گرایی استفاده شد. اگر در برونگرایی -درونگرایی رتبه درصدی فرد از ۱۲ بیشتر باشد برونگرتر است. میشل (۱۹۹۸) روش بازآزمایی ضریب اعتبار درونی بعد برونگرایی-درونگرایی پرسشنامه را برای مردان و زنان به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۸۹ گزارش کرد. کاویانی، پورناصح و موسوی (۱۳۹۴) نیز اعتبار مقیاس برونگرایی- درونگرایی پرسشنامه را در ایران ۰/۷۹ گزارش کردند. شکل پاسخ از شکل دو گزینه ای بلی / خیر به شکل ۴ گزینه ای تقریباً همیشه، اغلب، بندرت، تقریباً هرگز تغییر کرده است تا دامنه احتمالی نمره ها را افزایش دهد و انعطاف پذیری بیشتر در پاسخ دهی را میسر سازد. همبستگی بین دو شکل برای هر ماده به اندازه کافی بالا بود (۰/۸) که بتوان این تغییر را انجام داد. خرده مقیاس برونگرایی شامل سوالات ۱-۳-۵-۷-۹ و ۱۱ می‌باشد.

یافته‌ها

در این پژوهش از آزمون معتبر کولموگروف- اسمیرنوف برای بررسی فرض نرمال بودن داده‌های پژوهش استفاده شده است. با توجه به جدول آزمون اسمیرنوف کولموگروف اگر سطح معنی‌داری برای کلیه متغیرهای مستقل و وابسته بزرگ‌تر از سطح آزمون (۰/۰۵) باشد توزیع داده‌ها نرمال می‌باشد. همچنین می‌توان از قضیه حد مرکزی توزیع نرمال بودن متغیرها را سنجید. در این قضیه هرگاه حجم نمونه بزرگ‌تر از ۳۰ باشد می‌توان توزیع داده‌ها را نرمال در نظر گرفت.

جدول ۲: آزمون کولموگروف اسمیرنوف متغیرهای پژوهش

متغیرها	سطح معنی‌داری	آماره آزمون
نیت استفاده	۰/۲۱۴	۰/۹۱۴
نگرش	۰/۲۷۴	۰/۹۸۷
مفید بودن درک شده در استفاده از سیستم	۰/۲۵۸	۰/۸۵۴
سهولت درک شده در استفاده از سیستم	۰/۳۱۴	۰/۹۹۷
سازگاری	۰/۴۱۷	۱/۱۴۵
تأثیر اجتماعی	۰/۱۸۹	۱/۰۱۲
لذت درک شده	۰/۲۸۹	۱/۰۱۹

سطح معناداری آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای همه متغیرها بزرگ‌تر از مقدار ۰/۰۵ است. در نتیجه این متغیرهای مورد بررسی در پژوهش حاضر دارای توزیع نرمال می‌باشند و برای اثبات فرضیات تحقیق می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده کرد.

ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

جدول ۳: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

شماره	متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱	نیت استفاده	۱						
۲	نگرش	۰/۱۴**	۱					
۳	مفید بودن درک شده در	۰/۴۱**	۰/۴۴**	۱				

استفاده از سیستم									
				۱	۰/۳۶**	۰/۳۳**	۰/۳۵**	۴	سهولت درک شده در استفاده از سیستم
			۱	۰/۲۶**	۰/۱۹**	۰/۲۴**	۰/۳۳**	۵	سازگاری
		۱	۰/۲۷**	۰/۳۲**	۰/۲۱**	۰/۲۹**	۰/۲۹**	۶	تأثیر اجتماعی
	۱	۰/۲۲**	۰/۲۵**	۰/۳۴**	۰/۲۴**	۰/۲۴**	۰/۱۸**	۷	لذت درک شده
۱	۰/۲۴**	۰/۳۶**	۰/۳۸**	۰/۴۰**	۰/۳۸**	۰/۲۱**	۰/۲۸**		درونگرایی
									**p<0.01
									*p<0.05

همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود رابطه بین همه متغیرهای پژوهش، در سطح اطمینان ۰/۹۹ درصد منفی و معنی دار می‌باشد.

جدول ۴: نتایج تحلیل مانوای رابطه بین هر یک از ابعاد آموزش مجازی با درونگرایی

توان آماری	میزان اشتراک	سطح معنی داری	درجه آزادی	ضریب F	لامبرای ویلکز	مؤلفه‌های آموزش مجازی
۰/۹۸	۰/۱۲	۰/۰۰۲	۴	۸/۹۸	۰/۳۷	نیت استفاده
۰/۹۶	۰/۲۸	۰/۰۰۱	۴	۱۴/۲۵	۰/۶۹	نگرش
۰/۹۹	۰/۱۴	۰/۰۰۶	۴	۱۱/۳۶	۰/۴۸	مفید بودن درک شده در استفاده از سیستم
۰/۹۸	۰/۲۶	۰/۰۰۷	۴	۸/۹۸	۰/۳۷	سهولت درک شده در استفاده از سیستم
۰/۹۶	۰/۲۴	۰/۰۰۳	۴	۱۴/۲۵	۰/۶۹	سازگاری
۰/۹۹	۰/۱۷	۰/۰۰۹	۴	۱۱/۳۶	۰/۴۸	تأثیر اجتماعی
۰/۹۸	۰/۱۹	۰/۰۰۷	۴	۸/۹۸	۰/۳۷	لذت درک شده

ضرایب F در جدول فوق نشان می‌دهد بین تمامی آموزش مجازی و درونگرایی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ($P=0/000$) می‌باشد، همچنین توان آماری بالای ۰/۸ می‌باشد که بیان کننده کفایت حجم نمونه برای آزمایش این فرضیه‌ها است. در ادامه برای بررسی قابلیت پیش بینی درونگرایی بر اساس ابعاد آموزش مجازی از روش تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده گردید که نتایج آن در جداول زیر ارائه شده است.

جدول ۵: نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه رابطه بین هر یک از ابعاد آموزش مجازی با درونگرایی

P	T	β	R^2	R	P	F	متغیر ملاک	متغیرهای پیش بین
۰/۴۱	۰/۴۴	۰/۲۸	۰/۳۱	۰/۴۱	۰/۰۰۰	۳/۸۱	درونگرایی	نیت استفاده
۰/۴۷	۰/۳۸	۰/۲۵						نگرش
۰/۳۹	۰/۴۰	۰/۱۷						مفید بودن درک شده در استفاده از سیستم

۰/۵۵	۰/۲۸	۰/۳۱						سهولت درک شده در استفاده از سیستم
۰/۵۷	۰/۴۲	۰/۴۲						لذت درک شده
۰/۶۱	۰/۴۸	۰/۳۵						سازگاری
۰/۵۳	۰/۵۱	۰/۲۸						تأثیر اجتماعی

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد مقدار آماره آزمونی F برای بررسی رابطه بین مولفه‌های آموزش مجازی و درونگرایی دانش آموزان برابر با $۳/۸۱$ که در سطح ($P < ۰/۰۰۰$) معنی دار است. مقدار R^2 بیانگر آن است که $۰/۳۱$ از واریانس برونگرایی توسط مولفه‌های آموزش مجازی تبیین می‌شود. همچنین نگاهی به ضرایب رگرسیون نشان می‌دهد که ابعاد آموزش مجازی قابلیت پیش بینی درونگرایی دانش آموزان پایه ششم صومای برادوست را دارند.

بحث و نتیجه گیری

امروزه اغلب نظام های آموزشی، در حال تلاش برای افزایش اثربخشی فن آوری‌های نوظهور در فعالیتهای آموزشی خود هستند. شیوع ویروس کرونا، موجب ایجاد وضعیتی شده است که نظام های آموزشی به طور فزاینده ای در مورد نحوه ارائه آموزش به مردم بازبینی می کنند و به طور عمده آموزش‌ها در طی دو سال اخیر به صورت مجازی ارائه می‌گردد (اسچوفیزن، کریجینسا، استویونوا و کالز، ۲۰۲۰). به همین منظور در جوامع مختلف پلتفرم‌های متفاوتی جهت ارائه آموزش‌های رسمی راه اندازی شده است و به تبع آن در نظام آموزشی کشور ما نیز پلتفرم شاد(شبکه آموزش دانش آموزان) ایجاد و راه اندازی گردیده تا آموزش های رسم از کانال مجازی به دانش آموزان انتقال یابد. همه دانش‌آموزان به یک اندازه جذب آموزش مجازی نمی‌شوند و میزان و نحوه استفاده آنها از سیستم آموز مجازی یکسان نیست. برخی ویژگی‌های شخصیتی خاص باعث می‌شوند تا افراد در موقعیت‌های گوناگون زندگی رفتار سازگارانه‌تری از خود نشان دهند. بنابراین هدف اصلی تبیین میزان درونگرایی دانش آموزان بر اساس آموزش در بسترهای مجازی در پاندمی کرونا می باشد. نتایج پژوهش بیانگ این بود که هر اندازه دانش آموزان از فضای مجازی بیشتر استفاده نمایند ویژگی درون گرایی در آنان افزایش می یابد و بر عکس. همچنین نتایج نشان داد تمامی مولفه های آموزش مجازی(نیت استفاده، نگرش، مفید بودن درک شده در استفاده از سیستم، سهولت درک شده در استفاده از سیستم، سازگاری، تأثیر اجتماعی و لذت درک شده) رابطه مثبت و معنی داری با میزان درون گرایی دانش آموزان دارند.

در تایید این یافته‌ها، نتایج ماسکنل و گوادانیو(۲۰۱۲) نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی چون برون گرایی و وجدانی بودن می‌توانند شمار دوستان در شبکه اجتماعی فیسبوک را پیش‌بینی کنند. یافته های پژوهش کریمی، حسینی نسب و حاج عطالو(۱۳۹۳) با عنوان رابطه تیپ شخصیتی برونگرا -درونگرا با اعتیاد به اینترنت در بین دانش آموزان دوره متوسطه حاکی از رابطه مثبت و معنادار میان درونگرایی و اعتیاد به اینترنت و همچنین رابطه منفی و معنادار میان برونگرایی و اعتیاد به اینترنت می باشد. نتایج حاصل از فرضیه فوق با نتایج پژوهش‌های راضی و شجاعی(۱۳۹۷)، بذرافشان و همکاران(۱۳۹۶)، لطیفی و فلاحی(۱۳۹۵)، کریمی و همکاران(۱۳۹۳)، هامبورگر و آرتیز(۲۰۱۵)، اسکنل و گوادانیو(۲۰۱۲) و کیسلر(۲۰۱۱) همسو و

¹ Schopuizen, Kreijnsa, Stoyanova, & Kalz,

² Muscanell. & Guadagno

³ Humburger and Artiz

⁴ Muscanell. & Guadagno

⁵ kislser

همجهت می‌باشد چرا که آنان نیز در پژوهش خود به نتایج مشابهی دست یافتند. در واقع نتایج این بخش از پژوهش مکمل یافته‌های پژوهش‌های پیشین می‌باشد.

در تبیین این نتایج می‌توان گفت افراد درون‌گرا دارای عواطف منفی بالایی هستند. آنان گرایش به افسردگی، گناه، اضطراب، احساس ناامنی، احساس تنهایی، خجالتی بودن، و عدم داشتن کنترل بر محیط دارند که این خصیصه‌ها گرایش به آموزش در فضای مجازی را در آنان بیشتر نمایان می‌نماید. در واقع این ویژگی‌ها بستر استفاده از روشهای دفاعی ناکارآمد مانند گرایش به اینترنت و فضای مجازی را در آنها فراهم می‌سازد. بنابراین این ویژگی‌ها به خوبی نشان می‌دهند که چرا رابطه آموزش مجازی و درونگرایی مثبت و معنی‌دار است. بنظر می‌رسد که درون‌گراها به دلیل عدم علاقه زیاد به زندگی جمعی و ترجیح تنهایی، بیشتر از افراد برون‌گرا آماده گرایش به استفاده از شبکه‌های مجازی دارند. لازمه‌ی صرف وقت زیاد در شبکه‌های مجازی، دوری از روابط انسانی می‌باشد که با ویژگی‌های افراد درون‌گرا منطبق است. عبارتی با افزایش درون‌گرایی افراد، احتمال گرایش افراد به استفاده از آموزش مجازی افزایش می‌یابد. بنابر این، این‌گونه افراد مایل هستند بیشتر زمان خود را در یک محیط آموزشی مجازی سپری کنند و وقت خود را اتلاف کنند که توجیه‌کننده رابطه مثبت بین درونگرایی با استفاده از آموزش مجازی می‌باشد. چرا که از طریق آموزش مجازی احساس تنهایی و نداشتن کنترل بر محیط و عدم وجود شبکه حمایتی را کاهش می‌یابد بنابراین برای این افراد داشتن روابط مجازی، جایگزینی برای تجارب مثبت و روابط سودمند و پایدار قلمداد می‌شود.

همچنین از آن جایی که افراد درون‌گرا دارای برخی ویژگی‌های متمایز، شامل: ترس، غم، برانگیختگی، خشم، احساس گناه و احساس کلافگی دایم و فراگیر هستند، درجه‌های انطباق ضعیف‌تری با دیگران دارند و از نظر عاطفی بی‌ثبات هستند. این ویژگی‌ها می‌تواند، موجب شود که افراد وابسته به اینترنت به دلیل وجود برخی از ویژگی‌های مذکور متمایل به دریافت آموزش‌ها در فضای مجازی باشند. افراد درون‌گرا به علت مشکل داشتن در روابط مستقیم (چهره به چهره)، ترجیح می‌دهند که از روابط اجتماعی در دنیای واقعی فاصله بگیرند و به جای آن از ارتباط اینترنتی که در آن احساس راحتی بیشتری می‌کنند، استفاده کنند. نتایج مطالعه رافضی و شجاعی (۱۳۹۷) نشان داد که از میان ابعاد شخصیتی، فقط روان‌آزرده‌خویی با میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی رابطه مثبت معنادار دارد اما برون‌گرایی، پذیرا بودن و مسئولیت‌پذیری با میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی رابطه منفی معناداری داشت. بنظر می‌رسد که افراد درون‌گرا به دلیل ویژگی‌های خاص خود مانند انزوا طلبی، خلوت‌گزینی و احساس تنهایی، از آموزش مجازی بهره‌مفیدی در راستای تقویت مهارت‌های اجتماعی‌شان می‌برند. ولیکن در مقابل افراد برون‌گرا به دلیل خصیصه‌های شخصیتی خویش از جمله تعاملی بودن، صمیمی بودن و تمایل داشتن به برقراری روابط اجتماعی، در صورت استفاده از آموزش مجازی انگیزه کافی برای رشد روابط بین‌فردی نداشته و لذا از آنجا که محدود به یک فضای غیر واقعی می‌شوند در نتیجه مهارت‌های اجتماعی‌شان کاهش می‌یابد. حسن‌زاده، بیدختی، رضایی و رهایی (۱۳۹۱) در پژوهش خود نشان دادند که بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی همبستگی معنادار و منفی وجود دارد. بین دانش‌آموزان دختر و پسر از نظر میزان استفاده از اینترنت تفاوت معنادار وجود دارد و میانگین استفاده از اینترنت در پسران بالاتر از دختران است. هم‌چنین، همبستگی میان اعتیاد به اینترنت با خرده‌مقیاس‌های روان‌رنجورخویی و موافق بودن معنادار و مثبت و با وجدان بودن و برون‌گرایی معنادار و منفی است. بین اعتیاد به اینترنت و خرده‌مقیاس گشودگی رابطه معنادار وجود نداشت.

از جمله محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به نوع روش‌شناسی این مطالعه که از نوع همبستگی است، اشاره کرد. زیرا در این مطالعات فقط به بررسی رابطه بین متغیرها می‌پردازد، در نتیجه نمی‌توان از نتایج به دست آمده، تفسیر علی ارائه داد. متغیرهای پژوهش در یک مقطع زمانی ویژه سنجیده شده است و یافته‌های حاصل از این پژوهش در گروه نمونه دانش‌آموزان بخش صومای برادوست به دست آمده، لذا در تعمیم نتایج آن به سایر گروه‌های دانش‌آموزان با احتیاط عمل شود. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود حتی الامکان تلاش شود که دانش‌آموزان برون‌گرا کمتر از آموزش‌های مجازی استفاده کنند.

با توجه به شیوع و گسترش آموزش‌ها به هر نحوی در فضای مجازی در سطح جامعه، راه اندازی کلینیک‌هایی ویژه درمان اختلالات مرتبط با اعتیاد به فضای مجازی و تحلیل روانشناختی این آموزش‌ها ضروری به نظر می‌رسد.

منابع

- بذرافشان، رفیع؛ قائدیان، شایان؛ فروتنی، محمد رضا و غلامی، یونس (۱۳۹۶). تحلیلی بر ابعاد شخصیت دانش‌آموزان متوسطه دوم و استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در ناحیه ۴ شهر شیراز سال ۱۳۹۲، مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، ۱۶(۴)، ۹۱۳-۹۲۴.
- حسن زاده، رمضان؛ بیدختی، عاطفه؛ رضایی، عباس و رهایی، فاطمه (۱۳۹۱). رابطه اعتیاد به اینترنت با پیشرفت تحصیلی و ویژگی‌های شخصیتی فراگیران، فصلنامه فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۳(۱)، ۱۰۵-۹۵.
- رافضی، زهره و شجاعی، فاطمه (۱۳۹۷). رابطه ویژگی‌های شخصیتی با میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی: مدل پنج عاملی، فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روانشناختی، ۹(۲)، ۴۳-۳۱.
- عباسی، فهیمه؛ حجازی، الهه و حکیم زاده، رضوان (۱۳۹۹). تجربه زیسته معلمان دوره ابتدایی از فرصت‌ها و چالش‌های تدریس در شبکه آموزشی دانش‌آموزان (شاد): یک مطالعه پدیدارشناسی، فصلنامه علمی تدریس پژوهی، ۸(۳)، ۲۴-۱.
- قربانخانی، مهدی و صالحی، کیوان (۱۳۹۵). بازنمایی چالش‌های آموزش مجازی در نظام آموزش عالی ایران. مطالعه‌ای با روش پدیدارشناسی. فصلنامه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۷(۲)، ۱۲۳-۱۴۸.
- کریمی، سمیه؛ حسینی نسب، داود و حاج عطالو، جهانگیر (۱۳۹۳). با عنوان رابطه تیپ شخصیتی برون‌گرا-درون‌گرا با اعتیاد به اینترنت در بین دانش‌آموزان دوره متوسطه، فصلنامه روانشناسی تربیتی، ۵(۱)، ۱-۱۲.
- لطیفی، نرجس و فلاحی، زهرا (۱۳۹۵). ارتباط ویژگی‌های شخصیتی و عزت‌نفس با شدت استفاده از فیس‌بوک در دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر تهران، فصلنامه خانواده و پژوهش، ۲۸(۳)، ۱۰۱-۸۵.
- محمد جانی، ابراهیم و صفر نواده، مریم (۱۳۹۳). بررسی تأثیر استفاده از اینترنت بر رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان دوره ابتدایی، فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات ایران، ۵(۱)، ۵۹-۷۵.
- ودودی، الهه و دلاوری، علی (۱۳۹۴). بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی در تغییر ویژگی‌های شخصیتی جوانان، فصلنامه روانشناسی تربیتی، ۱۱(۳۵)، ۴۴-۶۵.
- Alkan, M; & Meinck, S. (2018). The relationship between students' use of ICT for social communication and their computer and information literacy. *Large-scale Assessments in Education*, 4(1), 15.
- Bilorus, T. Kornilova, I. esya Olikh, L. & Firsova, S. 2018. Methodological support or intellectual capital strategic management of the research organization. *Problems and Perspectives in Management*, 16(1), 292-308.
- Cain, S. (2013). *Quiet: The power of introverts in a world that can't stop talking*. Broadway Books.
- Halfer D, Rosenheck M. (2014). Virtual education: is it effective for preparing nurses for a hospital move?. *Journal of Nurs Adm*. 44(10): 535-540. (Elida, Nugroho & Suyudi, 2014).
- Hamburger, Y. A. & Ben-Artzi, E. (2015). The relationship between extraversion and neurotism and the different uses of the internet. *computers in Human behavior*, pp. 70-75.
- Kestnbaum, M., Robinson, J. P., Neustadtl, A., & Alvarez, A. (2012). Information technology and social time displacement. *IT & Society*, 1(1), 21-37.
- kisler. s. (2011) The five factor model of personality and individualism/collectivism in South Africa: an exploratory study." *Psychology in Society*(37): 39-54.

- McCabe, K. O., & Fleeson, W. (2012). What is extroversion for? Integrating trait and motivational perspectives and identifying the purpose of extroversion. *Psychological Science*, 23(12), 1498-1505.
- Muscanell, N. L. & Guadagno, R. E. (2012). Make new friends or keep the old: Gender and personality differences in social networking use. *Computers in Human Behavior*, 28(1), 107-112.